

انتقال تکنولوژی در قراردادهای سرمایه گذاری مشترک

وحید دشتی

کارشناس ارشد حقوق خصوصی

چکیده

قراردادهای سرمایه گذاری مشترک قراردادهایی هستند که به واسطه آنها دو یا چند شخص حقیقی یا حقوقی برای نیل به اهداف مشترک اقتصادی اقدام به سرمایه گذاری نموده و روابط خود را در چارچوب این قرارداد تنظیم می کنند. قراردادهای سرمایه گذاری مشترک یکی از مهم ترین راههای انتقال تکنولوژی در دنیای امروز به شمار می رود.

اگرچه در قراردادهای سرمایه گذاری مشترک، نتیجه مستقیم قرارداد، انتقال تکنولوژی نیست ولی بدون تردید در این قرارداد انتقال تکنولوژی نیست ولی بدون تردید در این قراردادها انتقال تکنولوژی به صورت ضمنی و غیرمستقیم مورد توجه است. در یک قرارداد سرمایه گذاری مشترک تکنولوژی ممکن است به یکی از دو طریق زیر به شرکت مشترک منتقل شود: یا مالکیت حق اختراع در قبال دریافت بخشی سهام شرکت به شرکت منتقل می شود که در این صورت حق اختراع جزء اموال شرکت به حساب می آید؛ یا اینکه فقط حق بهره برداری از این اختراع به شرکت مشترک منتقل می شود و مالکیت اصل حق اختراع برای صاحب آن محفوظ باقی می ماند.

واژگان کلیدی

انتقال تکنولوژی، قرارداد سرمایه گذاری مشترک، حقوق تجارت بین الملل، مشارکت تجاری، سرمایه گذاری

شاید بتوان با کمی مسامحه قراردادهای JV را مفهومی عامتر نسبت به قراردادهای سرمایه‌گذاری مشترک دانست.

مقدمه

در تقسیم بندی انواع مکانیزم‌های انتقال تکنولوژی، همواره قراردادهای سرمایه‌گذاری مشترک را وسیله‌ای موثر و کارا برای دریافت تکنولوژی و تحقق واقعی فرایند انتقال تکنولوژی معرفی می‌کنند. حتی به عقیده برخی از صاحب‌نظران، جذب تکنولوژی در معنی دقیق کلمه از طریق قراردادهای سرمایه‌گذاری مشترک بسیار کاملتر و مناسبتر از قراردادهایی مانند لیسانس یا مبادله دانش فنی صرف انجام می‌گیرد.

هدف ما از ارائه مقاله حاضر، بررسی و تبیین اجمالی فرایند انتقال تکنولوژی در قراردادهای سرمایه‌گذاری مشترک از منظر حقوقی است. برای روشنتر شدن محدوده موضوعی مقاله حاضر، ابتدا یک دسته بندی ساده از انواع قراردادهای انتقال تکنولوژی ارائه خواهیم داد تا بدین وسیله جایگاه قراردادهای سرمایه‌گذاری مشترک را به عنوان یکی از مکانیزم‌های انتقال تکنولوژی روشن کنیم. سپس تعریف و تبیینی از قراردادهای سرمایه‌گذاری مشترک ارائه خواهیم داد و در ادامه مقوله انتقال تکنولوژی در قراردادهای سرمایه‌گذاری مشترک را در چند قسمت مورد مطالعه قرار می‌دهیم.

۱- انواع قراردادهای انتقال تکنولوژی

قراردادهای انتقال تکنولوژی را به طرق مختلف تقسیم بندی می‌کنند.^۱ بر اساس رایج ترین تقسیم بندی، نه نوع قرارداد انتقال تکنولوژی معرفی شده که عبارتند از: قراردادهای سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، قرارداد حق امتیاز یا لیسانس، قرارداد سرمایه‌گذاری مشترک، قراردادهای کلید در دست، قراردادهای کمک فنی، قراردادهای با پیمان دست دوم، قراردادهای فرانسیز، قراردادهای مبادله پرسنل فنی و علمی، قراردادهای واردات ماشین آلات و کالاهای سرمایه‌ای.

از نگاه سازمان یونیدو (United Nations Industrial Development Organization)، قراردادهای انتقال تکنولوژی دارای انواع ذیل می‌باشد:^۲ قرارداد لیسانس حق اختراع، قرارداد مبادله دانش فنی، قرارداد مربوط به علامت تجاری،^۳ قرارداد فرانسیز، قرارداد توزیع،^۴ قرارداد کپی رایت، قرارداد کمکها و خدمات فنی، قراردادهای خدمات مهندسی،^۵ قرارداد خدمات مدیریتی،^۶ قراردادهای مرتبط با کامپیوتر^۷ (قراردادهای نرم افزار نویسی، قرارداد سخت افزار، قرارداد ارائه خدمات مربوط به فن آوری اطلاعات)^۸

در یک تقسیم بندی ساده تر، می‌توان قراردادهای انتقال تکنولوژی را به دو دسته کلی تقسیم نمود:

الف- گروه یکم شامل آن دسته از قراردادهای انتقال تکنولوژی ای می‌شود که مبادله و انتقال تکنولوژی و اجزاء آن، هدف مستقیم و نتیجه بلا واسطه قرارداد می‌باشد. قرارداد لیسانس، قرارداد مبادله دانش فنی،^۹ قرارداد آموزش نیروی انسانی^{۱۰} از جمله انواع این دسته از قراردادهای انتقال تکنولوژی می‌باشند. در این دسته از قراردادها به دلیل اینکه هدف اصلی طرفین و موضوع واقعی قرارداد، انتقال یا مبادله تکنولوژی است، فرایند انتقال به صورت دقیقتری در قرارداد مورد توجه قرار می‌گیرد.

ب- گروه دوم نیز شامل آن دسته از قراردادهای انتقال تکنولوژی ای می‌شود که نتیجه ضمنی و غیر مستقیم آنها، انتقال تکنولوژی است. به تعبیر دیگر این قراردادها به طور ضمنی و در کنار موضوع اصلی خود که ممکن است ارائه مشاوره یا دستکاری یا سرمایه‌گذاری باشد موجب انتقال تکنولوژی می‌شوند. قرارداد دستکاری فنی، قرارداد خدمات مهندسی، قرارداد فرانسیز، قرارداد سرمایه‌گذاری مشترک^{۱۱}، قراردادهای اتحاد استراتژیک^{۱۲}، انواع قراردادهای ساخت مجموعه‌های صنعتی و نیروگاهی از جمله قراردادهای متعلق به این دسته می‌باشند.

در میان قراردادهای انتقال تکنولوژی ای که موضوع اصلی آنها تکنولوژی نیست ولی به نحو غیر مستقیم یا به صورت ضمنی موجب انتقال تکنولوژی می‌شوند، قرارداد سرمایه‌گذاری مشترک از اهمیت و حساسیت بیشتری برخوردار است.

۲- مفهوم قرارداد سرمایه‌گذاری مشترک همانطور که از نام این نوع از قراردادها پیدا است، قراردادهای سرمایه‌گذاری مشترک، از جمله قراردادهای سرمایه‌گذاری (Investment agreements) هستند که به واسطه آنها دو یا چند شخص حقیقی یا حقوقی برای نیل به اهداف اقتصادی مشترک اقدام به سرمایه‌گذاری نموده و روابط حقوقی خود را در چارچوب این قرارداد تنظیم می‌کنند. مفاهیمی چون شرکت مشترک، سرمایه‌گذاری مشترک، مشارکت تجاری، شرکاء با علاقه اقتصادی مشترک^{۱۳} و ... اصطلاحاتی هستند که در متون مربوط به قراردادهای سرمایه‌گذاری مشترک به چشم می‌خورند.

رایجترین قالب حقوقی برای شکل دهی به قراردادهای سرمایه‌گذاری، قالب Joint Venture (JV) یا ریسک‌پذیری مشترک می‌باشد که امروزه آنرا به عنوان یکی از انواع

قراردادهای سرمایه‌گذاری به حساب می‌آورند. تفکیک بین قرارداد سرمایه‌گذاری مشترک و قرارداد JV و تبیین نسبت آنها با یکدیگر از منظر حقوقی امری مشکل به نظر می‌رسد. اما شاید بتوان با کمی مسامحه قراردادهای JV را مفهومی عامتر نسبت به قراردادهای سرمایه‌گذاری مشترک دانست. علت آن نیز این است که دایره شمول قراردادهای JV به کلیه روابط حقوقی- قراردادی دو یا چند جانبه ای که بار ریسک و خطر همکاری مربوطه بر دوش همه طرفهای ذیل بار می‌شود گسترش پیدا می‌کند، ولی قراردادهای سرمایه‌گذاری مشترک تنها در محدوده سرمایه‌گذاری‌های دو یا چند جانبه معنی پیدا می‌کند. بر همین اساس است که حتی ممکن است در زمینه فعالیت‌های پیمانکاری ساخت که دو یا چند شریک اقدام به ساخت یک مجموعه می‌کنند نیز از قالب قرارداد JV بهره‌برند. اما از آنجا بخش عمده ای از مصادیق این دو قرارداد بر هم منطبق می‌باشند، ما مسامحتاً اصطلاح JV را برای اشاره به قراردادهای سرمایه‌گذاری مشترک به کار خواهیم برد. حال قرارداد JV را می‌توان به نحو ذیل تعریف کرد:

قرارداد JV عبارتست از مجموعه توافقات دو یا چند طرف تجاری برای تلفیق و سازماندهی سرمایه‌های موجود خود در جهت رسیدن به اهداف اقتصادی مشترک، در قالب یک قرارداد اصلی و چندین قرارداد فرعی تعهدآور. نحوه همکاری طرفهای قرارداد و مفاد توافقنامه و تعهدات آنها بسته به هدف و استراتژی مشترکی که در نظر گرفته‌اند متفاوت می‌باشد.

با توجه به تعریفی که ارائه شد به راحتی می‌توان دریافت که قرارداد JV اولاً دارای طیف متنوع و گسترده ای از قالبها و اشکال قراردادی است و ثانیاً با تخصصها و رشته‌های مختلف فنی، مدیریتی و حقوقی در ارتباط قرار می‌گیرد. قرارداد JV با رشته‌های مشاوره ای مختلفی چون: حقوق مشارکتهای تجاری، حقوق رقابتهای تجاری و ضد انحصارات، حقوق تکنولوژی و مالکیت صنعتی، حقوق کار و بیمه، حقوق قراردادهای به طور کلی و همچنین مدیریت سازمانی، رشته‌های مختلف فنی (حسب موضوع قرارداد) مرتبط است.

از جمله مسوولیت‌های حقوقی موجود در این نوع قراردادهای می‌توان به این موارد اشاره کرد: مسوولیت شرکا در ارتباط با یکدیگر و مسوولیت شرکا در قبال اشخاص ثالث چه قبل و چه بعد از انعقاد قرارداد، مسوولیت در قبال تعهد به عدم رقابت و عدم افشاء اطلاعات، مسوولیت در قبال تعهد به عدم سوء استفاده از موقعیت رقابتی

گواه

برتر در برابر شرکاء، مسئولیت در قبال تعهد به عدم ایجاد بن بست در تصمیم گیری، مسئولیتهای ناشی از ابطال یا انحلال قرارداد و همچنین مسئولیتهای کیفری در قراردادهای سرمایه گذاری.

۳- هدف از انعقاد قرارداد سرمایه گذاری مشترک

شرکتهای تجاری و صنعتی در چارچوب استراتژی های توسعه ای خود و برای دستیابی به اهداف متعدد و مختلفی اقدام به انعقاد قراردادهای سرمایه گذاری مشترک و به خصوص JV می کنند که برخی از آنها را می توان در بندهای ذیل خلاصه نمود^{۱۴}:

الف- تمرکز در فعالیت دو یا چند رقیب تجاری جهت ایجاد یک واحد تجاری بزرگتر: این نوع JV در اصطلاح به Concentration Joint Venture معروف است. معمولا تمرکز در فعالیتهای دو یا چند رقیب تجاری از طریق انعقاد قرارداد JV و تشکیل یک واحد تجاری بزرگتر و نیرومندتر یکی از مهمترین موضوعات مورد بحث در حقوق رقابت و انحصارات تجاری است. البته دخالت قوانین مربوط به رقابتهای تجاری و انحصارات در تمام انواع قراردادهای سرمایه گذاری مشترک مشهود است و این بدین خاطر است که معمولا قراردادهای مزبور بین رقبای تجاری- صنعتی منعقد می شود و همین امر ممکن است منجر به ایجاد موقعیتهای انحصاری و غیر رقابتی شود. این نوع قرارداد سرمایه گذاری مشترک معمولا موجب انتقال تکنولوژی هائی می شود که به مرحله تجاری رسیده اند. در واقع هدف شرکاء توسعه محصول تکنولوژی در بازارهای گسترده تر می باشد.

ب- یکپارچه کردن تواناییهای تکنولوژیک و سازمانی دو یا چند طرف تجاری برای متنوع کردن محصولات موجود: این نوع JV در اصطلاح به Complementary Skills Joint Venture معروف است. عمده مبحث انتقال تکنولوژی در قراردادهای سرمایه گذاری، مربوط به این نوع از قراردادهای JV می شود که در آن سرمایه گذاری مشترک طرفهای قرارداد برای ارتقاء سطح تکنولوژی درون سازمانی و دستیابی به تواناییهای بالاتر خلاقیت و نوآوری در جهت گسترش دایره فعالیتهای تجاری انجام می گیرد. معمولا تکنولوژی هائی که در این نوع قراردادهای سرمایه گذاری مشترک منتقل می شوند در سطح تولید و تجارت می باشند. بدین معنی که مراحل مربوط به تحقیقات پایه و کاربردی را پشت سر گذاشته و وارد چرخه تولید و تجاری سازی شده اند.

ج- یکپارچه کردن تواناییها و علم بازاریابی یک شرکت با محصول یا دانش فنی شرکت دیگر برای بالا بردن سود تجاری: این نوع JV در اصطلاح به Market Technology Joint Venture معروف است. در این دسته از قراردادهای سرمایه گذاری مشترک نیز به نوعی انتقال تکنولوژی انجام می گیرد. هدف شریک صاحب تکنولوژی در این نوع قرارداد JV تجاری سازی محصول تکنولوژیک خود از طریق توانایی های تجاری شریک دیگر می باشد. بنابراین آنچه که از شریک صاحب توانایی بازاریابی به شریک دارای تکنولوژی و دانش فنی منتقل می شود عبارت است از دانش مدیریت تجاری و بازاریابی (Commercial Know-How) مورد نیاز برای فروش و گسترش بازارهای تحت نفوذ محصول تکنولوژیک مورد نظر طرفین و آنچه که از طرف شریک صاحب تکنولوژی به شریک دیگر منتقل می شود همان دانش فنی تکنولوژیک و حق بهره برداری از اختراعات وابسته به تکنولوژی مربوطه می باشد.

د- کاهش هزینه های تدارکات و پشتیبانی: این نوع JV در اصطلاح به Supply Joint Venture معروف است. معمولا انتقال تکنولوژی در این نوع قرارداد JV بسیار پائین و در حد برخی انواع دانش فنی مدیریتی است.

و- برهم افزایی تواناییهای تحقیق و توسعه دو شریک صنعتی و تجاری برای تقسیم ریسک ناشی از تحقیق و توسعه و هزینه بالای آن: این نوع JV در اصطلاح به Research and Development Joint Venture یا Joint research & Development یا Research & Development Collaboration معروف است. این دسته از قراردادهای سرمایه گذاری مشترک نیز یکی

بخشی از نتایج اینگونه قراردادهای عبارتند از: صرفه جویی در هزینه ها، مشارکت در ریسک، دستیابی به تکنولوژیهای جدید، ورود به بازارهای جدید تکنولوژیک، دستیابی به روشها و سازمانهای مدیریتی جدید، بالا بردن قدرت رقابت پذیری، افزایش تنوع تولید با توجه به حوزه های مختلف توزیع و ...

از مهمترین مکانیسمهای انتقال تکنولوژی و دستیابی به دانش فنی ارتقاء یافته می باشد. هدف شرکاء در این قرارداد افزایش ظرفیتهای تکنولوژیک خود در سطح تحقیقات است. شاید بتوان این نوع از قراردادهای JV را که در سطح تحقیق و توسعه بنگاه های صنعتی دخیل و شریک در قرارداد انجام می گیرد، یکی از پیچیده ترین انواع قراردادهای انتقال تکنولوژی دانست که در ادامه بحث در باب آن توضیحاتی ارائه خواهیم کرد.

ز- ایجاد شبکه توزیع کالا که حاصل مشارکت یک تولید کننده با شریک محلی^{۱۵} او است: این نوع JV در اصطلاح به Sales Network Joint Venture معروف است. مشخص است که شرکاء در این قرارداد به دنبال گسترش دایره بازارهای تحت نفوذ خود می باشند.

بر اساس اهدافی که شرکت های تجاری برای دستیابی به آنها اقدام به انعقاد قرارداد JV می کنند و پاره ای از آنها در بالا ذکر شد، بخشی از نتایج اینگونه قراردادهای عبارتند از: صرفه جویی در هزینه ها، مشارکت در ریسک، دستیابی به تکنولوژیهای جدید، ورود به بازارهای جدید تکنولوژیک، دستیابی به روشها و سازمانهای مدیریتی جدید، بالا بردن قدرت رقابت پذیری، افزایش تنوع تولید با توجه به حوزه های مختلف توزیع و ...^{۱۶}

۴- شکل های مشارکت در قراردادهای سرمایه گذاری مشترک

از توضیحات فوق می توان دریافت که استراتژیهای کلیدی و میان یا بلند مدت یک بنگاه تجاری- صنعتی اولاً: نقش تعیین کننده ای در انعقاد قرارداد JV دارد و ثانیاً: در مفاد توافقات اطراف آن بسیار موثر است. از طرفی قرارداد JV تمام زوایای فعالیت یک بنگاه را

با توجه به هدف و استراتژی یک بنگاه تجاری - صنعتی، قالب قرارداد JV ممکن است به صورت قراردادی (Participative) یا شرکتی (Cooperative) باشد

تحت تاثیر قرار می دهد و به همین دلیل یکی از حساسترین و تخصصی ترین انواع قراردادها می باشد. با توجه به هدف و استراتژی یک بنگاه تجاری - صنعتی، قالب قرارداد JV ممکن است به صورت قراردادی (Participative) یا شرکتی (Cooperative) باشد. در قالب قراردادی، طرفین طبق قرارداد JV دست به انجام یک مشارکت ساده می زنند بدون اینکه هیچگونه شخصیت حقوقی ای ایجاد نمایند. اما در قالب شرکتی طرفین اقدام به ایجاد شخصیت حقوقی جدیدی به شکل یک شرکت تجاری - صنعتی می نمایند.

۵- مفهوم انتقال تکنولوژی در قراردادهای سرمایه گذاری مشترک

همانطور که گفته شد، قراردادهای سرمایه گذاری مشترک از جمله قراردادهای انتقال تکنولوژی ای هستند که موضوع اصلی و مستقیم آنها انتقال تکنولوژی نیست. در واقع موضوع اصلی و محوری آنها تلفیق سرمایه های طرفین و تنظیم مناسبات حقوقی آنها می باشد و ممکن است که در کنار تلفیق سرمایه ها و ارتباطات طرفین برای تامین هدف مشترک آنها، نوعی انتقال تکنولوژی اتفاق بیفتد. اما بدون شک یکی از مهمترین اهداف شرکاء در قراردادهای JV ای که آورده یک یا چند تن از آنها تکنولوژی است، انتقال و جذب تکنولوژی به بنگاه های خود آنها می باشد.

اگر انتقال تکنولوژی رادرمفهوم کامل و جامع خود شامل انتقال سازمان افزار (Orgaware) یا همان سازمان مدیریت و توسعه تکنولوژی نیز بدانیم، آنگاه کلیه قراردادهای سرمایه گذاری به نوعی دربرگیرنده انتقال تکنولوژی به معنی انتقال سازمان افزار خواهند بود. چراکه مشارکت طرفهای سرمایه گذار در موضوع قرارداد معمولاً

منجر به ارتباط تنگاتنگ آنها در قالبهای سازمانی تعریف شده در قرارداد می شود و به دلیل اشتراک اطراف قرارداد در ریسک ناشی از سرمایه گذاری مشترک، همه اطراف قرارداد تلاش خود را برای موفقیت طرح در قالب سازمان مشترک انجام می دهند و همین امر باعث انتقال سازمان افزار از طرف دارای سطح سازمانی بالاتر به طرف دارای سطح سازمانی ضعیفتر و ارتقاء آن می شود.

اما وقتی صحبت از انتقال تکنولوژی در قراردادهای سرمایه گذاری مشترک می شود، طبعاً توسعه و بهره برداری مشترک از تکنولوژی ای که در شرف انتقال به شرکت مشترک است مهمترین و حساسترین بخش از اهداف شرکاء این قرارداد می باشد. این هدف می تواند در قالب انواع همکاری های ذیل تحقق پیدا کند:^{۱۷}

الف- همکاری دو شرکت X و Y برای انجام یک پروژه تحقیق و توسعه مشترک با هدف افزایش ظرفیتهای تکنولوژیک دو شریک و سهیم شدن آنها در نتایج حاصل از آن پروژه. همانگونه که گفته شد، قرارداد سرمایه گذاری مشترک مربوط به این نوع همکاری را قرارداد تحقیق و توسعه مشترک نامیدیم.^{۱۸}

ب- سرمایه گذاری مشترک بلند مدت دو شرکت X و Y که در آن این دو شریک موقعیت های تجاری و فعالیتهای خود را در یک زمینه خاص با یکدیگر تلفیق می کنند تا از این طریق تکنولوژی های موجود خود را توسط شرکت مشترک توسعه داده و یک موقعیت مشترک تجاری برتر را برای خود ایجاد نمایند.

ج- سرمایه گذاری مشترک بین المللی ای که در آن شرکت X که صاحب تکنولوژی در زمینه ای خاص است، قصد بهره برداری از تکنولوژی تحت اختیار خود را در یک بازار خارجی دارد و برای این کار یک شرکت مشترک تولیدی

با همکاری یک شریک (یعنی شرکت Y) در محدوده بازار هدف تاسیس می کند. شریک محلی سرمایه، نیروی انسانی ماهر و نفوذ و ارتباطات خود را در آن بازار تامین می نماید.

در هریک از انواع سگانه فوق الذکر از قراردادهای سرمایه گذاری، تکنولوژی به نحوی مناسب و مطلوب انتقال می یابد. همانطور که گفته شد، این بدین معنی نیست که در دیگر انواع از قراردادهای سرمایه گذاری، انتقال تکنولوژی رخ نمی دهد، بلکه منظور ما از ارائه تفکیک فوق این است که در این سه نوع از قراردادهای سرمایه گذاری مشترک، دست کم بخش مهمی از هدف مشترک سرمایه گذاران انتقال تکنولوژی است.

۶- مکانیزم انتقال تکنولوژی به شرکت مشترک

قبل از ورود به بحث بهتر است برخی طبقه بندی های مربوط به تکنولوژی های موضوع در قراردادهای سرمایه گذاری مشترک را معرفی نماییم. معمولاً در قراردادهای سرمایه گذاری مشترکی که به نوعی با تکنولوژی مرتبط می شود، برای تعیین حقوق و تعهدات شرکاء نسبت به انواع تکنولوژی های موجود در قرارداد، این تکنولوژی ها را در دو صورت طبقه بندی می کنند:^{۱۹}

الف- تکنولوژی های موجود^{۲۰} در مقابل تکنولوژی های هائی که در آینده به دست خواهند آمد^{۲۱}: تکنولوژی های موجود به آن دسته از تکنولوژی های اطلاق می شود که در ابتدای انعقاد قرارداد سرمایه گذاری مشترک موجود می باشند. حقوق و تعهدات شرکاء و به خصوص شرکاء صاحب تکنولوژی های موجود باید به دقت در قرارداد تعیین شود. در مقابل منظور از تکنولوژی های آینده، دسته ای از آنها می باشد که در طول استقرار و اجرای قرارداد سرمایه گذاری مشترک به دست می آیند. حال ممکن است این تکنولوژی ها توسط خود شرکت مشترک ناشی از قرارداد سرمایه گذاری به دست آمده باشند و یا از طریق فعالیتها و اقدامات مستقل هریک از شرکاء ایجاد شده باشند. به هر حال تعیین تکلیف حقوق ناشی از این دستاوردهای تکنولوژیک و نحوه بهره برداری از آنها و همچنین تعهدات شرکاء در قبال این تکنولوژی ها، از اهمیت بالائی برخوردار است.

ب- تکنولوژی های دورنما^{۲۲} در مقابل تکنولوژی های نزدیک نما^{۲۳}: این طبقه بندی بیشتر در قراردادهای تحقیق و توسعه مشترک انجام می گیرد. تکنولوژی های دورنما که شاید بتوان آنها را با اصطلاح تکنولوژی های زمینه

گواه

- 7- Computer Related Agreements
- 8- Contract on Information Services
- 9- Know-how Communication Agreement
- 10- Training Contracts
- 11- Joint Venture Agreement
- 12- Strategic Alliances

برای مطالعه در باره قراردادهای اتحاد استراتژیک رک:

UNIDO, Manual on technology transfer negotiation, Viena, 1996

- 13- Les groupes d'interets economiques
- 14- Ian Hewitt, Joint venture, London, 2001, p.5
- 15- Local Partner
- 16- Ibid, p.3,4
- 17- Ibid, p.280

۱۸- برای مطالعه بیشتر درباره قراردادهای تحقیق و توسعه مشترک، رک:

- Ibid, pp.67-79
- 19- Ibid, p.283
- 20- Existing Technologies
- 21- Future Technologies
- 22- Background Technologies
- 23- Foreground Technologies
- 24- Joanna Schmidt-Szalewski, "Brevet d' invention", p.65
- 25- Apport en propriete
- 26- Contrat de transfert de brevet
- 27- Apport en jouissance

۲۸- در حقوق فرانسه بین آورده ای که موضوع آن حق اختراع است و آورده ای که موضوع آن دانش فنی است تفاوت قائل هستند. در واقع، آورده ای که موضوع آن حق اختراع است را نوعی آورده غیر نقدی (Apport en nature) و آورده ای که موضوع آن دانش فنی است را نوعی آورده به صورت مهارت و توانائی (Apport en industrie) به حساب می آورند. برای مطالعه بیشتر رک:

Joanna Schmidt- Szalewski, Ibid

29- Ian Hewitt, Ibid, pp.286,287

قبال دریافت بخش معادلی از سهام آن. معمولاً در این موارد بین شریک صاحب حق اختراع و شرکت مشترک یک قرارداد ليسانس منعقد می شود. در این حالت حق اختراع مزبور هنوز در تملک شریک صاحب حق می باشد و لذا در صورت ورشکستگی شرکت مشترک، شریک مزبور نسبت به حق اختراع خود دارای حق ممتاز بوده و امتیاز بهره برداری خود را نسبت به آن حق اختراع باز می باید^{۲۸}. در حقوق انگلیس نیز همین دو شیوه وجود دارد^{۲۹}.

منابع

- Brooke, Michael Z. & Skilberck, John M., Licensing: the international sale of patent and technical know-how, England, Gower publishing limited, 1994
- Hewitt, Ian, Joint Venture, London, Sweet & Maxwell, Second edition, 2001
- Pollaud-Dulain, Fredric, Droit de la propriete industrielle, Paris, Montchristien, 1999
- Schmidt-Szalewski, Joanna, "Brevet d' invention", Repertoire de droit commercial, Paris, Dalloz, 2003
- UNIDO, Manual on technology transfer negotiation, Viena, Unido publication, 1996
- Michael Z. Brooke, & John M. Skilberck, Licensing: The international sale of patent and technical knowhow, p. 83 & Joanna Schmidt-Szalewski, "Brevet d' invention", p. 62 & Frederic Pollaud-Dulain, Driot de la propriete industrielle, p.59
- 2- UNIDO, Manual on technology transfer negotiation, Vienna, 1996, pp.207-219
- 3- Trade Mark Agreement
- 4- Distribution Agreement
- 5- Engineering Services Agreement
- 6- Management Services Agreement

نیز معرفی کرد، تکنولوژی هائی هستند که با تکنولوژی موضوع اجرای قرارداد ارتباط زیادی دارند ولی به طور خاص برای موضوع و هدف قرارداد مورد تحقیق و توسعه قرار نگرفته اند. به بیان دیگر این تکنولوژی ها با تکنولوژی هدف قرارداد هم زمینه هستند ولی تکنولوژی هدف نیستند. اما تکنولوژی های نزدیک نما که همان تکنولوژی هدف می باشد و سرمایه گذاری مشترک برای تحقیق و توسعه آن انجام گرفته است، مستقیماً با فعالیتهائی که باید در دل JV انجام گیرد مرتبط هستند. اگر قرارداد JV برای انجام پروژه ای خاص منعقد شده باشد، حقوق ناشی از تکنولوژی نزدیک نما همان حقوق اصلی آنها است که در واقع حقوق ناشی از تکنولوژی موضوع پروژه مربوطه می باشد. این طبقه بندی بیشتر برای تعیین محدوده حقوق انحصاری ناشی از دستاوردهای تکنولوژی موضوع قرارداد و مشخص نمودن زمینه هائی که فعالیت شرکاء در آنها آزاد است انجام می گیرد.

صرف نظر از انواع ششگانه قراردادهای سرمایه گذاری مشترک که قبلاً معرفی شدند، شالوده قراردادهای سرمایه گذاری مشترک بر اساس همکاری دو یا چند شریک که هر یک بخشی از سرمایه اولیه را به عنوان آورده خود ارائه می دهد، شکل می گیرد. (پیش فرض ما در این مبحث، قرارداد سرمایه گذاری مشترک به شکل تشکیل شرکت مشترک می باشد.) حال با این ملاحظه فرض کنیم که آورده یک یا چند تن از شرکاء، به صورت تکنولوژی است. ممکن است تکنولوژی مربوطه به صورت حق اختراع یا دانش فنی یا هر دو آنها باشد. سوالی که مطرح می شود این است که مکانیزم انتقال تکنولوژی به شرکت مشترک چگونه است؟

پی نوشتها

- ۱- برای مطالعه بیشتر در زمینه انواع قراردادهای انتقال تکنولوژی می توانید به منابع ذیل مراجعه نمایید:
- ۲۴- صورت اول انتقال مالکیت حق اختراع به شرکت مشترک در قبال دریافت مالکیت بخش معادلی از سهام آن می باشد^{۲۵} بدین معنی که شرکت مشترک مالک این حق اختراع می شود. معمولاً در این موارد بین شریک و شرکت مشترک یک قرارداد انتقال حق اختراع^{۲۶} منعقد می شود. در این فرض شریکی که حق اختراع را به تملک شرکت مشترک در آورده است، کلیه حقوق خود را نسبت به آن حق اختراع از دست می دهد و در صورت ورشکستگی شرکت مشترک، شریک مربوطه در زمره دیگر شرکاء قرار گرفته و حق او نسبت به حق اختراع مزبور برابر با دیگر شرکاء می باشد. صورت دوم عبارت است از انتقال حق بهره برداری از اختراع مزبور توسط شریک صاحب حق اختراع به شرکت مشترک^{۲۷} در